

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. gruodžio 29 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Godos Ambrasaitės-Balynienės, Donato Šerno (kolegijos pirmininkas) ir Egidijos Tamošiūnienės (pranešėja),

teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo K. Ž.** kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės J. Ž. ieškinį atsakovui K. Ž. dėl vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo, išlaikymo vaikui priteisimo, išvadą teikianti institucija Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno miesto vaiko teisių apsaugos skyrius.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė :

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl išlaikymo nepilnamečiam vaikui priteisiną reglamentuojančių materialiosios teisės normų aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė pakeisti Prienų rajono apylinkės teismo 2015 m. kovo 9 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-92-939/2015](#) nustatytą vaiko gyvenamąją vietą ir nustatyti nepilnametės dukters U. Ž. gyvenamąją vietą su ieškove J. Ž.; pakeisti Kauno apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-20918-475/2018](#) priteisto išlaikymo nepilnamečiam vaikui dydį ir tvarką bei priteisti iš atsakovo dukters U. Ž. išlaikymui po 130 Eur kiekvieną mėnesį periodinėmis išmokomis nuo dokumentų pateikimo teismui dienos iki dukters pilnametystės, išlaikymo dydį indeksuojant Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į infliaciją, dukters lėšų tvarkytoja uzufukto teise paskirti ieškovę; priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą.
3. Ieškovė nurodė, kad Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu, priimtu civilinėje byloje [Nr. 2-67-451/2013](#), buvo apribota ieškovės ir atsakovo tėvų valdžia nepilnametės jų dukters U. Ž. atžvilgiu. Prienų rajono apylinkės teismo 2015 m. kovo 9 d. sprendimu, priimtu civilinėje byloje [Nr. 2-92-939/2015](#), panaikintas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu atsakovui nustatytas terminuotas tėvo valdžios apribojimas ir nepilnametės U. Ž. gyvenamoji vieta nustatyta su tėvu K. Ž.
4. Kauno apylinkės teismo 2017 m. spalio 31 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2YT-19538-214/2017](#) buvo panaikintas Kauno apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu ieškovės atžvilgiu nustatytas neterminuotas motinos valdžios apribojimas. Kauno apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-20918-475/2018](#) pakeistas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu nustatytas išlaikymo nepilnameči jų dukteriai dydis, nustatytas ieškovės kas mėnesį iki dukters pilnametystės mokėtinas 120 Eur išlaikymas.
5. Nuo 2021 m. sausio 22 d. ieškovės dukterė gyvena su ieškove. Gyvenamąją vietą su atsakovu jų dukterė paliko dėl atsakovo naudojamo prieš ją smurto (fizinio ir psichologinio). Šiuo metu ieškovė prižiūri ir auklėja dukterį, deda pastangas ir skiria visas lėšas jos visaverčiam gyvenimui užtikrinti, todėl mano, kad dukters gyvenamoji vieta nustatyti būtent su ieškove. Nepilnametės dukters maistui, drabužiams, lavinimo priemonėms, laisvalaikiui ir kt. reikalinga apie 450 Eur suma, ši išlaikymo pareiga turi būti paskirstyta abiem tėvams. Dėl to atsakovas turi mokėti kas mėnesį 130 Eur lėšų dukters išlaikymui iki jos pilnametystės.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

6. Kauno apylinkės teismas 2021 m. lapkričio 8 d. sprendimu tenkino ieškinį, pakeitė Prienų rajono apylinkės teismo 2015 m. kovo 9 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-92-939/2015](#) nustatytą U. Ž. gyvenamąją vietą ir nustatė vaiko gyvenamąją vietą su ieškove; pakeitė Kauno apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-20918-475/2018](#) priteisto išlaikymo nepilnamečiam vaikui dydį ir priteisė iš atsakovo nepilnamečio vaiko išlaikymui po 130 Eur kiekvieną mėnesį mokamomis periodinėmis išmokomis nuo ieškinio pateikimo teismui dienos (2021 m. balandžio 8 d.) iki dukters pilnametystės, išlaikymo dydį indeksuojant Vyriausybės nustatyta tvarka, atsižvelgiant į infliaciją, dukters lėšų tvarkytoja uzufukto teise paskyrė ieškovę; priteisė iš atsakovo ieškovės naudai 485 Eur bylinėjimosi išlaidų atlyginimo.
7. Teismas nustatė, kad ieškovė ir atsakovas yra U. Ž., gimusios (duomenys neskelbtini), tėvai. Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-67-451/2013](#) ieškovei ir atsakovui buvo apribota tėvų valdžia nepilnametės dukters atžvilgiu. Prienų rajono apylinkės teismo 2015 m. kovo 9 d. sprendimu pakeistas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu nustatytas atsakovui laikinas tėvo valdžios apribojimas ir nepilnametės dukters gyvenamoji vieta nustatyta su atsakovu. Kauno apylinkės teismo 2017 m.

spalio 31 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2YT-19538-214/2017](#) buvo panaikintas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu nustatytas neterminuotas motinos valdžios apribojimas dukters atžvilgiu. Kauno apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu buvo pakeistas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-67-451/2013](#) nustatytas išlaikymo dydis ir iš ieškovės priteistas 120 Eur kas mėnesį iki dukters pilnametystės mokėtinas išlaikymas.

8. Spręsdamas dėl išlaikymo priteisimo iš atsakovo, teismas atsižvelgė į vaiko amžių (duomenys neskelbtini), užimtumą, būtinybę lankyti ugdymo įstaigą ir lavinti papildomus gabumus, sudaryti tinkamas sąlygas kultūriniam laisvalaikiui (kino, teatro lankymui ir kt.), taip pat į ekonominę situaciją Lietuvoje, maisto produktų, vaikams skirtų prekių ir paslaugų kainas, taip pat į minimaliosios algos dydį (642 Eur; nuo 2022 m. sausio 1 d. – 730 Eur) ir padarė išvadą, jog U. Ž. išlaikymui būtina ieškovės nurodyta 463 Eur suma per mėnesį.
9. Teismas nustatė, kad ieškovė neturi savo vardu registruoto nekilnojamojo turto, automobilių, dirba (duomenys neskelbtini) štampuotoja ir gauna apie 700 Eur darbo užmokesčio į rankas, ieškovė taip pat finansiškai remia pilnametę dukterį. Atsakovas nedirba, jo gaunamas pajamas sudaro 140 Eur neįgalumo pašalpa ir 123 Eur priežiūros išmoka. Atsakovui nustatytas ribotas darbingumas (atsakovo teigimu – 10 procentų). Atsakovas neturi savo vardu registruoto nekilnojamojo turto, automobilių, jam nuomos sutarties pagrindu suteiktas Kauno miesto savivaldybės gyvenamasis būstas. Atsakovas neturi kitų išlaikomų asmenų; nors atsakovas yra sudaręs santuoką, taip pat ir sudaręs vedybinę sutartį, tačiau su sutuoktine gyvena atskiruose butuose. Atsakovas nurodė, kad retkarčiais nelegaliai uždarbiauja darydamas masažus (yra baigęs masažo kursų), tačiau šiuo metu masažo paslaugų negali teikti dėl pandemijos. Kai šalių dukტė gyvena su atsakovu, jis ją išlaikė neskačiuodamas išlaidų; vykdavo atostogauti, dalyvaudavo renginiuose, dukტė buvo užsienyje (Jungtinėse Amerikos Valstijose), turėjo telefoną. Teismas, įvertinęs tokias atsakovo nurodytas aplinkybes, nusprendė, kad atsakovas nėra sąžiningas, nelinkęs atskleisti visų savo gaunamų pajamų.
10. Teismas padarė išvadą, jog atsakovas, kaip sąžiningas ir rūpestingas tėvas, turi imtis visų įmanomų priemonių, kad susirastų savo anžią, profesines galimybes, sveikatos būklę atitinkantį darbą, kad galėtų išlaikyti save ir teikti išlaikymą savo vaikui, kurio fiziniai ir socialiniai vystymosi poreikiai vis didėja. Įvertinęs atsakovo nurodytas aplinkybes, jog jis gauna ir gali gauti papildomų pajamų (daro masažus, yra baigęs masažo ir kalbų kursus), dukteriai gyvenant kartu su juo išlaidų neskačiuojo, teismas nusprendė, jog atsakovas yra pajėgus dukteriai teikti minimalų 130 Eur išlaikymą per mėnesį. Teismas nenustatė pagrindo sumažinti priteistiną išlaikymo dydį, nes ieškovei vis dėlto tenka ženkliai didesnė išlaikymo dalis (333 Eur), taip pat didesnė auklėjimo, priežiūros, rūpinimosi vaiku našta, dėl kurių ji gali patirti papildomų išlaidų, kurių paprastai nekompensuoja išlaikymo priteisimas ir prie kurių skyrium gyvenantis tėvas dažniausiai neprisideda. Teismas pažymėjo ir tai, kad atsakovas visiškai neteikia išlaikymo dukteriai, nevykdo nutarties dėl laikinųjų apsaugos priemonių (nemoka laikino išlaikymo).
11. Kauno apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal atsakovo apeliacinį skundą, 2022 m. vasario 17 d. nutartimi Kauno apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 8 d. sprendimą paliko nepakeistą.
12. Apeliacinės instancijos teismas nusprendė, kad pirmosios instancijos teismas, įvertinęs vaiko amžių (17 m.), būtinybę lankyti ugdymo įstaigą ir lavinti papildomus gabumus, sudaryti tinkamas sąlygas kultūriniam laisvalaikiui (kino, teatro lankymui ir kt.), sparčiai didėjančias maisto produktų, vaikams skirtų prekių ir paslaugų kainas, taip pat sprendimo priėmimo metu nustatytą minimaliosios algos dydį – 642 Eur (468,41 Eur atskaičius mokesčius), teisingai nustatė U. Ž. kas mėnesį reikalingą išlaikymo sumą (463 Eur).
13. Teismas pagal byloje pateiktą 2021 m. birželio 11 d. pažymą apie pajamas nustatė, kad 2021 m. kovo–birželio mėnesiais atsakovo mėnesinės pajamos sudarė apie 179,81 Eur; pagal atsakovo į bylą pateiktą 2021 m. birželio 14 d. raštą jo mėnesinės pajamos sudaro 250,72 Eur; kas mėnesį patiriamos jo išlaidos taip pat yra 250,72 Eur. 2021 m. birželio 14 d. parengiamajame teismo posėdyje atsakovas nurodė, kad jo pajamos yra 260 Eur per mėnesį; taip pat patvirtino, kad iki 2021 m. sausio pabaigos kartu su juo gyvenančiai dukteriai išlaikyti jis skirdavo tiek lėšų, kiek reikėdavo, nurodė dukterį viskuo aprūpindavęs, keliaudavęs su ja Lietuvoje ir užsienyje. Teismas vertino ir atsakovo galimybes užsidirbti, nes 2021 m. spalio 19 d. teismo posėdyje atsakovas nurodė, kad jo pajamos yra 263 Eur per mėnesį; jis retkarčiais uždarbiauja, darydamas masažą; dukteriai gyvenant su juo, skirdavo lėšų visiems jos poreikiams tenkinti. Atsakovo advokatė teismo posėdyje nurodė, kad atsakovas yra baigęs masažo, kalbų kursus, tačiau jau dvejus metus negali verstis masažuotojo veikla, todėl iš jo priteistas išlaikymo dukteriai dydis (130 Eur) būtų jam nepakeliamą našta.
14. Apeliacinės instancijos teismas padarė išvadą, jog tokie atsakovo argumentai, kad nustatytas išlaikymo dydis jam yra našta, prieštarauja byloje esantiems įrodymams, nes 10 proc. darbingumo lygis atsakovui nustatytas dar 2013 m. lapkričio 15 d., tačiau, būdamas tik 10 proc. darbingas, jis disponavo pakankamomis pajamomis ir galėtų tenkinti ne minimaliuosius poreikius, bet ir visus vaiko poreikius, susijusius su lavinimu, pramogomis, poilsiu, jis finansiškai rėmė ir kitus ieškovės vaikus. Dėl to apeliacinės instancijos teismas pritarė pirmosios instancijos teismo išvadai, kad atsakovas nėra sąžiningas, linkęs neatskleisti visų savo gaunamų pajamų. Kadangi atsakovas nepateikė į bylą objektyvių duomenų, patvirtinančių, kad nuo 2021 m. sausio mėnesio atsirado nuo jo nepriklausančios objektyvios priežastys, iš esmės apribojusios atsakovo finansines galimybes, tai teismas nenustatė pagrindo keisti iki tol buvusį vaiko poreikių tenkinimo lygį.
15. Teismas pažymėjo, kad tėvų pareiga teikti vaikui išlaikymą yra imperatyvi ir jos nevykdymas negali būti pateisinamas gaunamomis minimaliomis pajamomis. Atsakovas neįrodė, kad neturi objektyvios galimybės užsiimti jo sveikatos būklę atitinkančia darbine veikla ir iš jos gauti bent minimalias mėnesines pajamas (130 Eur), kurias skirtų dukteriai išlaikyti. Teismas atkreipė dėmesį ir į tai, kad atsakovas neatskleidė bendrų šeimos (savo ir savo dabartinės sutuoktinės) ūkio pajamų, todėl tokį jo elgesį vertino kaip nesąžiningą, trukdantį byloje nustatyti objektyvią jo finansinę padėtį.

III. Kasacinio skundo ir atsilepimo į jį teisiniai argumentai

16. Kasaciniu skundu atsakovas prašo panaikinti Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutartį ir Kauno apylinkės teismo 2021 m. lapkričio 8 d. sprendimo dalį dėl išlaikymo dydžio ir priimti naują sprendimą dėl šio reikalavimo – sumažinti priteistiną U. Ž. išlaikymą iki 70,40 Eur išlaikymo per mėnesį. Kasacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:
  - 16.1. Teismai, nustatydami iš atsakovo priteistiną išlaikymo vaikui dydį, neatsižvelgė į Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – [CK](#)) 3.192 straipsnio 2 dalyje ir kasacinio teismo praktikoje suformuluotus pagrindinius išlaikymo dydžio nustatymo kriterijus: išlaikymo dydis turi būti proporcingas nepilnamečio vaiko poreikiams bei jo tėvų turtoinei padėčiai ir užtikrinti būtinas vaikui vystytis sąlygas; teismas negali priteisti vaikui išlaikyti daugiau, nei objektyviai leidžia tėvų turinė padėtis; tėvų turinė padėtis turi būti vertinama, atsižvelgiant į tėvų gaunamas pajamas, turimą kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turtą, investicijas, sveikatą, išlaikytinių skaičių, taip pat į tėvų elgesį, siekiant uždirbti, gauti pajamų vaikams išlaikyti; nustatant vaiko poreikių ir tėvų turinės padėties proporcingumą, turi būti nurodyta, kokia dalimi tėvų gaunamos pajamos ir turimas turtas gali užtikrinti vaikų poreikių tenkinimą; kt. Teismai nagrinėjamu atveju nevertino atsakovo turinės padėties, apsiribodami teiginiu, kad atsakovas neįrodė, jog neturi objektyvios galimybės užsiimti jo sveikatos būklę atitinkančia darbine veikla ir iš jos gauti bent minimalias mėnesines pajamas (130 Eur). Teismai neatsižvelgė ir į tai, kad ieškovė gauna į rankas apie 700 Eur darbo užmokesčio, t. y. beveik keturis kartus daugiau nei atsakovas, kuris gauna socialinę paramą (263 Eur, iš kurių 83 Eur yra tikslinė kompensacija ir išieškojimas iš šios sumos negalimas); taip pat į tai, kad atsakovas objektyviai negali dirbti įprastomis sąlygomis. Teismas nepasisakė, ar priteistas išlaikymo dydis užtikrina tėvų turinės padėties ir vaiko poreikių proporcingumą.
  - 16.2. Teismai iš atsakovo priteisė 130 Eur dydžio išlaikymą kaip iš sveiko ir darbingo žmogaus, t. y. jį vertino taip pat kaip ir darbingą ieškovę, gaunančią bent minimalų mėnesinį atlyginimą, neįvertindami, jog atsakovas gyvena žemiau skurdo ribos iš valstybės teikiamos socialinės paramos. Teismai visiškai neatsižvelgė į atsakovo poreikius (pavalgyti, sumokėti mokesčius, nusipirkti vaistų). Tokie teismų

procesiniai sprendimai nedera su konstituciniu draudimo diskriminuoti dėl socialinės padėties principu, su valstybės socialinės paramos tikslu ir atsakovui nustatyto neigalumo priežastimi (nustatytas 10 procentų darbingumo lygis). Be to, teismai nusprendė, kad atsakovas gali užsidirbti teikdamas masažo paslaugas, tačiau tokia jų išvada nepagrįsta objektyviais duomenimis, nes atsakovas neturi medicininio išsilavinimo ir nuo 2018 m. negalima (uždrausta) neturint licencijos teikti šias paslaugas.

- 16.3. Teismai padarė išvadą, kad atsakovas nėra sąžiningas, nes teismo posėdyje jis nurodė, kad su dabartine sutuoktine gyvena skirtinguose būstuose, bet nesutiko atskleisti bendrų šeimos ūkio pajamų. Toks atsakovo turinės padėties vertinimas nenustatytas nei įstatyme, nei pirmiau nurodytoje kasacinio teismo praktikoje. Teismai netinkamai vertino jo neigalumo lygį: byloje pateiktame neigaliojo pažymėjime aiškiai nurodyta, kad atsakovas yra nedarbingas, tačiau teismai nurodė, jog atsakovui nustatytas ribotas darbingumas (atsakovo teigimu – 10 procentų).
17. Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo atmesti atsakovo kasacinį skundą kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodomi šie argumentai:
- 17.1. Atsakovas teigia, kad iš jo priteistas 130 Eur išlaikymas turėtų būti sumažintas iki 70,40 Eur per mėnesį, tačiau šios sumos niekaip negrindžia. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas sprendžia teisės, o ne fakto klausimus, todėl neturi galimybės priteisti konkrečios pinigų sumos, kuri nepagrįsta įrodymais. Atsakovas nė karto nenurodė, kokio dydžio išlaikymą jis galėtų ar norėtų teikti dukteriai, dėl ieškimo reikalavimų prašė spręsti teismo nuožiūra, atsiliepimo nepateikė, teismo posėdžio metu paaiškino, kad nei sutinka, nei nesutinka su ieškimo reikalavimais.
- 17.2. Sprendžiant išlaikymo dydžio pakeitimo klausimą, turi būti laikomasi prioritetingo vaikų teisių ir interesų apsaugos ir gynimo principo. Išlaikymo dydis turi būti proporcingas nepilnamečių vaikų poreikiams bei jų tėvų turbinei padėčiai ir užtikrinti būtinas vaikui vystytis sąlygas. Pagal formuojamą teismų praktiką orientacinis kriterijus būtiniesiems vaiko poreikiams patenkinti laikytinas minimaliosios mėnesinės algos dydžio išlaikymas; tėvas (motina), įrodinėjantis didesnių ar mažesnių nei minimalioji mėnesinė alga išlaidų reikalaujančius vaiko poreikius, turi pareigą tai pagrįsti.
- 17.3. Ieškovė išlaikymo iš atsakovo prašė įvertindama atsakovo galimybes suteikti tokio dydžio išlaikymą. Ji pati gali prie dukters išlaikymo prisidėti tris kartus didesne suma nei atsakovas. Pirmosios instancijos teismas nustatė svarbias faktines aplinkybes, t. y. oficialias šalių gaunamas pajamas, turta; teismo posėdžio metu aiškinosi apie atsakovo vykdomą nelegalią darbinę veiklą, tačiau atsakovas atsakė nurodyti iš šios veiklos gaunamas pajamas. Atsakovas nenurodė ir savo sutuoktinės pajamų ir turimo turto, nurodydamas tik tiek, kad tarp jų sudaryta santuokinė sutartis, tačiau ši teismui nepateikta. Kadangi jis tiksliai neteikė duomenų apie savo tikrą turtinę padėtį, tai teismai, nepažeisdami suformuotos reikiamų vaikui išlaikyti sumų praktikos, išlaikymo dydį priteisė pagal byloje esančius duomenis.
- 17.4. Atkreiptas dėmesys į tai, kad atsakovas nurodė, jog jo galimybės dirbti sumažino pandemija, tačiau ji jau yra pasibaigusi, ir nepateikta duomenų apie tai, kad atsakovas ketintų gerinti savo padėtį. Atsakovas neskiria dukteriai išlaikymo, su ja nebendrauja, todėl ieškovei vienai tenka tokia pareiga.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl išlaikymo vaikui dydžio nustatymo kriterijų ir išlaikymo dydžio proporcingumo, kai tėvas yra nedarbingas

18. [CK 3.192](#) straipsnyje įtvirtinta tėvų pareiga materialiai išlaikyti savo vaikus. Dėl vaikams teikiamo išlaikymo formos ir dydžio tėvai gali susitarti ([CK 3.192 straipsnio](#) 1 dalis); tuo atveju, jeigu tėvai nesusitaria ir vienas iš jų nevykdo pareigos išlaikyti savo vaikus, išlaikymo formą ir dydį nustato teismas sprendimu ([CK 3.194, 3.196](#) straipsniai).
19. Įstatyme neregamentuojama, kokio dydžio išlaikymą turi teikti kiekvienas iš tėvų, todėl, sprendžiant dėl priteistino išlaikymo dydžio, turi būti vadovaujamasi [CK 3.192 straipsnio](#) 2 dalyje įtvirtintais kriterijais: išlaikymo dydis turi būti proporcingas vaiko poreikiams ir tėvų turbinei padėčiai bei užtikrinti būtinas vaikui vystytis sąlygas. Materialinį išlaikymą savo vaikams abu tėvai privalo teikti proporcingai savo turbinei padėčiai ([CK 3.192 straipsnio](#) 3 dalis). Vaiko poreikių ir tėvų turinės padėties kriterijai įstatyme nedetalizuoti, tačiau nuosekliai išplėtoti kasacinio teismo praktikoje.
20. Pagrindas apskaičiuoti vaikui reikalingą išlaikymą yra jo poreikiai. Nustatydamas konkretaus vaiko poreikių turinį, teismas turi įvertinti, ar išlaikymas bus pakankamas vaiko būtinoms vystymosi sąlygoms tenkinti, t. y. ar bus patenkinti vaiko poreikiai maistui, aprangai, būstui, sveikatai, mokslui, poilsui, laisvalaikiui, kultūriniam ir kitokiam ugdymui (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 28 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-209/2013](#)). Visapusiškam vaiko vystymuisi turi būti tenkinami ne tik jo būtinieji poreikiai (maistas, apranga, higiena ir pan.), bet skiriamas dėmesys vaiko laisvalaikio, bendravimo, saviraiškos pomėgiams, lavinami gabumai (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 21 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-491/2013](#)).
21. Vaikų poreikių ir tėvų turinės padėties proporcingumo principas reiškia, kad vaiko išlaikymo dydis tiesiogiai priklauso nuo vaiko poreikių ir tėvų galimybių šiuos poreikius patenkinti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. gegužės 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-303/2008](#)). Pagal kasacinio teismo išaiškinimus, įstatyme įtvirtintas proporcingumo principas tarp vaikų poreikių ir tėvų turinės padėties reiškia tai, kad vaiko išlaikymo dydis tiesiogiai priklauso nuo jo tėvų turinės padėties. Sunki tėvų padėtis turi reikšmės tik išlaikymo dydžiui, o ne išlaikymo prievolės egzistavimui (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2006 m. rugsėjo 13 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-469/2006](#)). Tėvų turinė padėtis turi būti vertinama, atsižvelgiant į faktinių aplinkybių visumą: tėvų gaunamas pajamas, turimą kilnojamąjį ir nekilnojamąjį turta, investicijas, sveikatą, išlaikytinių skaičių, taip pat į tėvų elgesį, siekiant uždirbti, gauti pajamų vaikams išlaikyti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-379-916/2021](#), 60 punktas).
22. Kasacinio teismo praktikoje pažymima, kad tėvų pareiga teikti vaikui išlaikymą yra imperatyvi ir jos nevykdymas negali būti pateisinamas gaunamomis minimaliomis pajamomis ar išlaikymo teikėjo nerūpestingu, nesąžiningu elgesiu. Dėl to nustatant vieno iš tėvų turtinę padėtį, vertintinas ne tik jo turimas turtas ir gaunamos pajamos, bet ir tai, kokių priemonių jis ėmėsi, kad gautų atitinkančias savo amžių bei profesines galimybes pajamas, iš kurių būtų teikiamas išlaikymas vaikams (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. spalio 21 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-491/2013](#); 2016 m. vasario 3 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-16-706/2016](#) 29 punktą; 2018 m. vasario 22 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. e3K-3-70-969/2018](#) 21 punktą). Asmens galėjimas ar negalėjimas pagerinti savo turtinę padėtį turi būti vertinamas tiek pagal objektyvius, tiek pagal subjektyvius veiksnius. Subjektyvūs veiksniai – tai paties asmens pastangos, noras, požiūris ir jo vertinamos galimybės gauti pajamas; objektyvūs – amžius, sveikata, šalies ekonominė situacija ir kt., aplinkybės, kurių asmuo negali valdyti ir negali būti laikomas už jas atsakingu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. sausio 11 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-32/2010](#)).
23. Teismų praktikoje nurodyta ir tai, kad teismas negali priteisti vaikui išlaikyti daugiau, negu objektyviai leidžia tėvų turinė padėtis, todėl kiekvienu konkrečiu atveju nagrinėdamas bylą dėl išlaikymo priteisimo ar jo dydžio pakeitimo teismas privalo nustatyti tėvų turtinę padėtį, t. y.

visas jų gaunamas pajamas, turtą, būtinas išlaidas ir vaiko poreikius (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. birželio 28 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-294/2010](#)). Kasacinio teismo praktikoje pabrėžiama, kad tėvų turtinės padėties kriterijus yra reikšmingas, bet ne lemiantis, sprendžiant dėl priteistino išlaikymo dydžio, dėl kurio sprendžina kiekvieną atvejį individualiai įvertinant reikšmingas aplinkybes (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2013 m. kovo 28 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-209/2013](#)).

24. Kad būtų galima įvertinti tėvų turtinę padėtį, turi būti surinkti tai pagrindžiantys įrodymai. Kiekviena šalis turi pateikti savo turtinę padėtį pagrindžiančius įrodymus. Tuo atveju, jei viena iš šalių vengia atskleisti duomenis apie savo finansinę padėtį, teismas, atsižvelgdamas į tai, kad šiuo atveju yra sprendžiamas vaiko poreikių tenkinimo klausimas ir turi būti tinkamai apginti vaiko interesai, turi būti aktyvus ir savo iniciatyva rinkti įrodymus ([CPK 376 straipsnio](#) 1 dalis). Atsakovas turi sąžiningai naudotis savo procesinėmis teisėmis ir pateikti duomenis apie savo turtinę padėtį, o teismas, matydamas, kad tai yra būtina siekiant teisingai išspręsti bylą, turi *ex officio* (pagal pareigą) surinkti duomenis apie šalių turtinę padėtį (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2020 m. spalio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-273-969/2022, 33 punktas).
25. Nagrinėjamoje byloje buvo sprendžiami teismo sprendimu nustatytos vaiko gyvenamosios vietos pakeitimo, taip pat ir išlaikymo nepilnamečiam vaikui priteisimo klausimai. Prienų rajono apylinkės teismo 2015 m. kovo 9 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-92-939/2015](#) panaikinus Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu, priimtu civilinėje byloje [Nr. 2-67-451/2013](#), nustatytą K. Z. laikiną tėvo valdžios apribojimą, atsakovas buvo paskirtas nepilnametės šalių dukters U. Z. globėju, su atsakovu nustatyta nuolatinė vaiko gyvenamoji vieta. Kauno apylinkės teismo 2018 m. lapkričio 19 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. e2-20918-475/2018](#) buvo pakeistas Kauno rajono apylinkės teismo 2013 m. birželio 3 d. sprendimu civilinėje byloje [Nr. 2-67-451/2013](#) nustatytas išlaikymo dydis ir iš ieškovės J. Z. priteistas jos nepilnamečiai dukteriai U. Z. 120 Eur išlaikymas, mokėtinas kas mėnesį iki dukters pilnametystės. Teismai, pakeisdami ankstesniu teismo sprendimu nustatytą vaiko gyvenamąją vietą ir nustatydami jo (bylos šalių dukters) gyvenamąją vietą su ieškove (motina), turėjo pagrindą iš naujo peržiūrėti vaiko poreikių ir išlaikymo dydžio klausimą.
26. Apeliacinės instancijos teismas, nustatydamas šalių nepilnametės dukters poreikių turinį, atsižvelgė į jos amžių, užimtumą, būtinybę lankyti ugdymo įstaigą ir lavinti papildomus gabumus, sudaryti tinkamas sąlygas kultūriniam laisvalaikiui (kino, teatro lankymui ir kt.), taip pat į ekonominę situaciją Lietuvoje, maisto produktų, vaikams skirtų prekių ir paslaugų kainas, minimaliosios algos dydį ir padarė išvadą, jog U. Z. išlaikymui būtina 463 Eur suma per mėnesį. Atsakovas kasaciniame skunde teigia, kad apeliacinės instancijos teismas, priteisdamas iš jo 130 Eur dydžio išlaikymą, pažeidė išlaikymo nepilnamečiams vaikams nustatytą reglamentuojančias teisės normas, kasacinio teismo praktiką, nes neįvertino vaiko poreikių ir tėvų turtinės padėties proporcingumo principo, netinkamai vertino byloje nustatytas aplinkybes.
27. Taikydamas proporcingumo principą nagrinėjamoje byloje ir vertindamas tėvų turtinę padėtį, apeliacinės instancijos teismas atsižvelgė į tai, jog abu vaiko tėvai neturi nekilnojamojo turto, automobilių, ieškovė gauna apie 700 Eur darbo užmokesčio į rankas, o atsakovas nedirba ir gauna 140 Eur neįgalumo pašalpą bei 123 Eur priežiūros išmoką. Tiek pirmosios, tiek ir apeliacinės instancijos teismas pripažino aplinkybę, kad atsakovas dėl jam nustatytos ligos yra neįgalus, tačiau laikėsi nuomonės, jog jis yra ribotai darbingas (10 procentų), tokia jo sveikatos būklė netrukdytų gauti papildomų pajamų ir išlaikyti dukterį, kai ši gyvena su tėvu, todėl, pakeitus vaiko gyvenamąją vietą su motina, vaiko tėvas yra pajėgus teikti minimalų 130 Eur išlaikymą per mėnesį.
28. Vis dėlto toks apeliacinės instancijos teismo atliktas vertinimas negali būti pripažintas išsamiu ir atitinkančiu minėtą proporcingumo principą. Apeliacinės instancijos teismas netinkamai įvertino atsakovo galimybes teikti priteistą išlaikymą. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad teismo išvada dėl atsakovo riboto darbingumo padaryta netinkamai vertinant ir interpretuojant atsakovo darbingumo lygio pažymoje nurodytus duomenis. Darbingumo lygis nustatomas remiantis mediciniais kriterijais ir esama sveikatos būkle bei profesiniais darbingumo kriterijais (kvalifikacija, anžius, darbo įgūdžiai ir pan.) (žr., pvz., Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro 2005 m. kovo 21 d. įsakymu Nr. A1-78/V-179 patvirtintų Darbingumo lygio nustatymo kriterijų aprašo 3, 4, 7, 8, 11 punktų nuostatas). Asmuo laikomas nedarbingu, kai Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos jam nustato 0–25 procentų darbingumo lygį ir kai asmuo negali dirbti įprastinėmis sąlygomis. Iš dalies darbingu asmuo laikomas (pripažįstamas) nustačius 30–55 proc. darbingumo lygį.
29. Iš byloje pateiktų atsakovo darbingumo lygio pažymų matyti, kad atsakovui nustatytas netektas darbingumas kito nuo 80 proc. iki 90 proc. Pagal 2013 m. lapkričio 18 d. darbingumo lygio vertinimo aktą išduotoje darbingumo lygio pažymoje nurodytas atsakovo netektas darbingumas – 90 proc. Tai yra jo bazinis darbingumas, įvertintas procentais pagal darbingumui įtaką darančias ligas. Toje pačioje darbingumo lygio pažymoje yra padarytas bazinio darbingumo ir jo veiklos bei gebėjimo dalyvauti vertinimas, pripažįstama, kad atsakovas yra nedarbingas, t. y. objektyviai negali dirbti įprastinėmis sąlygomis. Tokio asmens (vaiko tėvo) elgesys siekio užsidirbti ir gauti pajamų vaikams išlaikyti aspektu negali būti vertinamas analogiškai kaip darbingų ar iš dalies darbingų asmenų.
30. Teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į tai, kad tiek šioje byloje nurodytoje teismų praktikoje (žr. 22–23 punktus), tiek ir teismų praktikoje, kuria remėsi apeliacinės instancijos teismas, pasisakydamas dėl išlaikymo dydžio, iš esmės vertinta darbingų ar iš dalies darbingų tėvų turtinę padėtį ir jų galimybės išlaikyti vaikus. Lietuvos Respublika yra ratifikavusi Jungtinių Tautų neįgalųjų konvenciją ir jos fakultatyvų protokolą. Konvencijos 27 straipsnio 1 dalyje įtvirtinta, kad valstybės, šios Konvencijos Šalys, pripažįsta neįgalųjų teisę į darbą lygiai su kitais asmenimis; ši teisė apima teisę į galimybę užsidirbti pragyvenimui iš laisvai pasirinkto darbo ar iš laisvai priimto darbo pasiūlymo darbo rinkoje ir darbo aplinkoje, kuri yra atvira, tinkama visiems ir prieinama neįgaliesiems. Tačiau, kasacinio teismo vertinimu, tokia neįgalųjų teisė negali būti aiškinama atsietai nuo Konvencijos tikslo – skatinti, apsaugoti ir užtikrinti visų neįgalųjų visapusišką ir lygiateisi naudojimasi visomis žmogaus teisėmis ir pagrindinėmis laisvėmis, taip pat skatinti pagarbą šių asmenų prigimtiniam orumui, ir vieno iš bendrųjų principų, įtvirtintų Konvencijoje – pagarbos neįgalųjų asmenų skirtumams ir jų, kaip žmonių įvairovės ir žmonijos dalies, pripažinimo. Todėl sprendžiant apie nedarbingo dėl ligos tėvo turtinę padėtį ir jo galimybes užsidirbti negali būti *a priori* (iš anksto) remiamasi kriterijais darbingų tėvų turtingei padėčiai ir jų galimybės išlaikyti vaiką proporcingumui įvertinti. Šiuo atveju apeliacinės instancijos teismo išvada, kad atsakovas neįrodė, jog neturi objektyvios galimybės užsiimti jo sveikatos būkle atitinkančia darbine veikla ir iš jos gauti bent minimalias mėnesines pajamas, padaryta netinkamai vertinant byloje nustatytus duomenis. Bylos duomenimis patvirtinta, kad atsakovas pagal savo sveikatos būklę yra nedarbingas, gauna neįgalumo pensiją ir priežiūros (pagalbos) tikslinę išmoką. Tokių mokamų išmokų tikslas – užtikrinti minimalias pajamas asmenims, atitinkantiems įstatyme nustatytas sąlygas, neįgalumo, netekto darbingumo ir senatvės atvejais (Lietuvos Respublikos šalpos pensijų įstatymo 1 straipsnio 1 dalis, Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo 1 straipsnis). Taigi šiuo atveju būtent valstybės mokamomis išmokomis, taip pat suteiktu socialiniu būstu, socialine pašalpa lengvinama atsakovo finansinė našta dėl jo neįgalumo ir užtikrinamos neįgalaus nedarbingo asmens (atsakovo) minimalios pajamos. Dėl to išlaikymo dydis turi būti apskaičiuotas ir priteistas atsižvelgiant į objektyviai esančią tėvo turtinę padėtį (objektyviai jo gaunamas pajamas).
31. Jeigu neįgalus nedarbingas dėl ligos asmuo suranda galimybę užsiimti jo sveikatos būkle atitinkančia veikla ir iš jos gauti papildomų pajamų, atitinkama pajamų dalis turėtų būti skiriama ir nepilnamečio vaiko išlaikymui. Tačiau toks asmuo negali būti įpareigojamas gauti papildomų pajamų, atitinkamai jeigu toks asmuo nesuranda ar negali užsiimti jo sveikatos būkle atitinkančia veikla, teismas, sprendžiamas dėl išlaikymo dydžio, *per se* (savaime), neįvertinęs konkrečios asmens galimybių tai daryti, negali remtis argumentu, kad pareigos išlaikyti vaiką vykdymas negali būti pateisinamas gaunamomis minimaliomis pajamomis. Atsakovas teismo posėdžio metu nurodė, kad retkarčiais darydavo masažą, skirdavo savo lėšų visiems dukters poreikiams tenkinti, o atsakovo atstovė paaiškino, kad atsakovas jau deves metus nebegali verstis masažuotojo veikla. Byloje nebuvo pateikta įrodymų, pagrindžiančių atsakovo kvalifikaciją ir galimybę verstis tokia veikla, galimas iš tokios veiklos pajamas, apeliacinės instancijos teismas išsamiau ir netyrė nurodytų aplinkybių, tačiau padarė deklaratyvią išvadą, kad tokie paaiškinimai (kad atsakovas negali užsiimti masažu, gauna pakankamai lėšų) prieštarauja kitiems byloje esantiems įrodymams. Iš esmės byloje jokiais objektyviais įrodymais nėra pagrįsta nei atsakovo galimybė užsiimti tokia veikla, nei kokios nors apčiuopiamos (tikėtinai gauti) pajamos. Vien tai, kad atsakovas nurodė anksčiau dirbęs tam tikrą darbą, negali savaime įrodyti ir pagrįsti galimybės jam gauti papildomų pajamų, dėl

kurių šalių dukters poreikiams tenkinti galėtų būti priteisiama didesnė išlaikymo suma. Teisėjų kolegija nusprendžia, kad šiuo atveju apeliacinės instancijos teismo išvada padaryta pažeidžiant įrodymų tyrimą ir vertinimą reglamentuojančias proceso teisės normas ir jas aiškinančią teismų praktiką (žr., pvz., Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. birželio 17 d. nutartį civilinėje byloje [Nr. 3K-3-273/2011](#); 2019 m. balandžio 4 d. nutarties civilinėje byloje [Nr. 3K-3-121-421/2019](#) 40 punktą ir jame nurodytą kasacinio teismo praktiką).

32. Papildomai pažymėtina, kad apeliacinės instancijos teismas, vertindamas gaunamas atsakovo pajamas, nepagrįstai neatsižvelgė į galimus išieškojimo ribojimus iš tikslinių socialinių išmokų. Šie ribojimai yra reikšmingi ir vertinant tėvų turtinę padėtį, kadangi teismas, sprenddamas dėl turtinės tėvų padėties, turėtų įvertinti ir tai, ar iš tam tikrų pajamų galės būti vykdomas išlaikymo išieškojimas. Nepilnamečiams vaikams priteisto išlaikymo išieškojimas vykdomas pagal [CPK VI dalyje](#) įtvirtintas bendras vykdymo proceso taisykles, taikomas teismo sprendimams (nutartims, nutarimams ir įsakymams) civilinėse bylose vykdyti. Byloje nustatyta, kad atsakovas iš valstybės biudžeto lėšų gauna priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinę kompensaciją. Pagal Lietuvos Respublikos tikslinių kompensacijų įstatymo 1 straipsnio 2 dalį tokių kompensacijų paskirtis – kompensuoti asmens, turinčio teisę gauti tikslinę kompensaciją, išlaidas, patirtas tenkinant specialiuosius nuolatinės slaugos ar nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikius. Tikslinės kompensacijos gali būti naudojamos tik specialiesiems nuolatinės slaugos, priežiūros (pagalbos) poreikiams tenkinti ir (ar) specialiosios pagalbos priemonėms įsigyti. Įstatyme įtvirtinti tam tikri ribojimai išieškojimui iš skolininko pajamų. Įstatymų leidėjas, apibrėždamas skolininkui priklausančias sumas, iš kurių negalima išieškoti, įtvirtina baigtinį sąrašą tokių skolininkui priklausančių sumų ([CPK 739 straipsnis](#)), kurios, nors ir laikytinos skolininko pajamomis, bet dėl savo paskirties, siekiant apsaugoti skolininko interesus, negali būti priverstinio vykdymo metu atliekamų išskaitų iš skolininko pajamų pagrindu. Tokių skolininkui priklausančių pinigų sumų, iš kurių negalima išieškoti, paskirtis – užtikrinti skolininko interesų apsaugą vykdymo procese, nustatant draudimą nukreipti išieškojimą į tas skolininko pajamas, kurių išmokėjimo tikslinė paskirtis – įstatymų nustatytais atvejais kompensuoti šių išmokų gavėjo (skolininko vykdymo procese) patirtas išlaidas, negautas pajamas, pajamų sumažėjimą, ar kitų svarbių interesų apsaugą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2019 m. spalio 16 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-299-313/2019](#), 24 punktas). Tokio pobūdžio pajamos gali būti vertinamos tik kaip asmens galimybė užtikrinti jo paties būtinųjų specifinių poreikių tenkinimą, tačiau šios pajamos negali turėti įtakos mokėtino išlaikymo dydžiui, kadangi iš tokių tikslinių išmokų išieškojimas yra negalimas. Todėl, kasacinio teismo vertinimu, nagrinėjamoje byloje sprendžiant dėl atsakovo turtinės padėties, prie pajamų, iš kurių jis galėtų skirti išlaikymą nepilnamečiai dukteriai, nepagrįstai buvo priskirta priežiūros (pagalbos) išlaidų tikslinė kompensacija.
33. Apeliacinės instancijos teismas nurodė ir tai, kad atsakovas nėra sąžiningas, nes nelinkęs atskleisti visų savo gaunamų pajamų. Tačiau nagrinėjamu atveju, sprendžiant vaiko poreikių tenkinimo klausimą, turi būti tinkamai apginti vaiko interesus, todėl, nė vienai iš šalių neteikiant įrodymų, galinčių patvirtinti esant kitokią, nei pagal pateiktus byloje duomenis nustatyta, tėvo turtinę padėtį, teismas turi būti aktyvus ir savo iniciatyva rinkti įrodymus (žr. nutarties 24 punktą). Atsakovui nurodžius, kad jis yra sudaręs naują santuoką, tačiau nepateikęs bendrų šeimos ūkio pajamų, teismas turėjo ne apsiriboti teiginiu, kad atsakovas yra nesąžiningas, o turėjo būti aktyvus ir pareikalauti tokių duomenų, taip pat ir vedybinės sutarties su dabartine sutuoktine, jei, kaip teigia atsakovas, yra tokią sudaręs, taip pat kitų įrodymų, banko išrašų, iš kurių būtų galima nustatyti jo išlaidas, atitinkamai daryti išvadas apie tikėtinai vykdomą papildomą veiklą ir iš jos gaunamas papildomas pajamas.
34. Teisėjų kolegija, remdamasi išdėstytais argumentais, konstatuoja, kad apeliacinės instancijos teismas netinkamai vadovavosi įrodymų vertinimo taisyklėmis, t. y. teismo išvados nepakankamai motyvuotos, neatsižvelgta į įrodymų pakankamumo taisyklę, teismas netinkamai taikė materialiosios teisės normas, reglamentuojančias vaiko išlaikymo dydžio nustatymo kriterijus bei proporcingumo principo tarp vaikų poreikių ir tėvų turtinės padėties taikymą. Padarytas materialiosios ir proceso teisės normų pažeidimas sudaro pagrindą panaikinti apeliacinės instancijos teismo procesinį sprendimą. Tėvų turtinės padėties ir išlaikymo dydžio proporcingumas yra faktinės aplinkybės, kurių kasacinis teismas nenustato ([CPK 353 straipsnis](#)). Kadangi išlaikymo dydžiui ir jo proporcingumui nustatyti reikia nustatyti ir įvertinti naujus įrodymus, tai yra pagrindas grąžinti bylą apeliacinės instancijos teismui nagrinėti iš naujo.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

35. Pagal [CPK 93 straipsnio 1](#) dalį šaliai, kurios naudai priimtas sprendimas, jos turėtas bylinėjimosi išlaidas teismas priteisia iš antrosios šalies. Gražinus bylą nagrinėti iš naujo, bylinėjimosi išlaidų paskirstymo klausimas paliktinas spręsti bylą nagrinėsiančiam apeliacinės instancijos teismui.
36. Kasacinis teismas patyrė 1,47 Eur išlaidų, susijusių su procesinių dokumentų įteikimu (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2022 m. gruodžio 8 d. pažyma apie išlaidas, susijusias su procesinių dokumentų įteikimu). Šių išlaidų atlyginimo priteisimo klausimas paliktinas spręsti bylą nagrinėsiančiam apeliacinės instancijos teismui ([CPK 79 straipsnis](#), 88 straipsnio 1 dalies 3 punktas, 92 straipsnis, 96 straipsnio 2 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 5 punktu, 362 straipsniu,

nutaria:

Kauno apygardos teismo 2022 m. vasario 17 d. nutartį panaikinti ir bylą grąžinti nagrinėti iš naujo Kauno apygardos teismui. Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai Goda Ambrasaitė-Balynienė

Donatas Šernas

Egidija Tamošiūnienė